

הוצאת תבונות

מכללת הרצוג

בגיליון זה אנו מבקשים לפתוח מדור חדש בנטועים: תרגומים של מאמרים מן המיטב של חכמת ישראל בחקר התלמוד, הגאונים והראשונים. מאמרים אלה נכתבו בשלהי המאה שעברה ובתחילת המאה הנוכחית בשפות אירופאיות שונות. תרגומם של אלה לעברית הוא בבחינת "ושב וקבצך... מכל העמים אשר הפיצך ה'..." והוא יאפשר לבני תורה להנות מפרותיהם. תרגומים ממין אלה נעשו בעבר בממות שונות, ואף אנו מבקשים לתרום את תרומתנו לכך.

המאמר שחונך את מדור התרגומים הוא מבואו של ר' ישראל לוי לפירושו למסכת נזיקין שבירושלמי. במבוא זה העמיד לוי על המסורות השונות - המשקפות בתי מדרש שונים בתקופת האמוראים - שמהן בנויים התלמוד הבבלי והתלמוד הירושלמי. מתוך כך, ומתוך ההבחנה שבין אופיו של התלמוד הירושלמי למסכת נזיקין לבין אופיו של שאר התלמוד הירושלמי, הציע לראות בתלמוד זה תלמוד ייחודי הנובע מבית מדרש שונה מזה של רוב הירושלמי. ש"ז הבלין צירף לתרגום הקדמה הכוללת סקירה על תולדותיו ופועלו של המחבר.

נפנה לסקירת שאר המאמרים. "ברנדס עוסק בביאורו של פרק א מהלכות תלמוד תורה לרמב"ם. הוא עומד על חלוקתו של הפרק לשני חלקים המבטאים בעצם סידורם שני היבטים שונים של מצוות תלמוד תורה. מתוך הבחנה בין שני היבטים אלה הוא חוזר לדון בשאלת מטרתו של הרמב"ם בחיבור משנה תורה, מתוך שהוא מעמידנו על המטרות הדידקטיות של הרמב"ם בחיבור זה.

א' רוט עוסק בסדר הופעתם של פרות שבעת המינים בספרות חז"ל. הוא מלמדנו שהסדר איננו מקרי והוא תואם עקרונות ברורים: סדר הבשלה, סדר חשיבות והיצמדות ללשון הכתובים.

"חזני בוחן את משמעותם של הביטויים "סוכת סדום" ו"סוכת עורו של לויתן" המופיעים בפסיקתא דרב כהנא, והוא עומד על שורשיהם ועל ההקשרים השונים שלהם.

ע' הכהן מציע ניתוח ספרותי למעשה ביקים איש צרורות ויוסי בן יועזר שבבראשית רבה, ומתוך כך הוא מבאר את הגורמים שהביאו למהפך ולחזרתו בתשובה של יקים.

א' בזק דן כציטוט של 'כללי המצוי בדברי הרדב"ז לפיו עולה, לכאורה, כי אין לפסוק הלכה כשיטת רש"י, שהרי הוא מפרש ולא פוסק. בוק מוכיח כי לא זו בלבד שכלל מעין זה לא היה קיים בתורתם של חכמי ספרד, אלא שאף הרדב"ז פוסק פעמים רבות בניגוד לו.

סקירת המאמרים בתחום המשנה חותמת את פרק המאמרים בחוברת.

הוצאת תבונות

מכללת הרצוג

שתי תגובות עמנו למאמרים שהתפרסמו בגיליון הקודם. ע' חכם מגיב על הפירוש שהציע י' רוזנברג לסדרת המימרות "כל האומר... חטא אינו אלא טועה", ודי' שוורץ שב ובוחר את דברי משנת פרה בעניין טימוא הכוהן השורף את הפרה.

המערכת

נטועים ה (תמוז תשנ"ט)